

Lag om värdepappersfonder;

utfärdad den 29 november 1990.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Definitioner

1 § I denna lag förstås med

1. värdepappersfond: en fond bestående av fondpapper och andra finansiella instrument, vilken bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital,

2. fondverksamhet: den förvaltning av en värdepappersfond och den försäljning och inlösen av andelar i fonden, som utövas av ett fondbolag,

3. fondbolag: ett svenskt aktiebolag som fått tillstånd att utöva fondverksamhet,

4. förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som förvarar en värdepappersfonds tillgångar och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden.

Fondbolaget och förvaringsinstitutet skall handla oberoende av varandra och uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse.

Lagen (1904: 48 s. 1) om samäganderätt skall inte tillämpas på delägarskap i en värdepappersfond.

SFS 1990: 1114

Utkom från trycket
den 12 december 1990

¹ Prop. 1989/90: 153, 1990/91: NU4, rskr. 47.

Lagens tillämpningsområde

2 § Lagen omfattar endast värdepappersfonder vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare.

Lagen omfattar inte aktiebolag och ekonomiska föreningar som förvärvar och förvaltar fondpapper och andra finansiella instrument.

3 § Annan näringsverksamhet, som inte är fondverksamhet enligt denna lag eller verksamhet enligt 2 § andra stycket, och där allmänheten erbjuds att för gemensam räkning delta i förvärv och förvaltning av fondpapper och andra finansiella instrument, får bara utövas efter särskilt tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen. Sådant tillstånd får endast lämnas till den som står under tillsyn av bankinspektionen. För sådan verksamhet gäller bestämmelserna i denna lag i den mån inte undantag medgetts i det särskilda fallet. Av tillståndet skall framgå vilka villkor i övrigt som skall gälla för verksamheten.

4 § Utländska fondföretag får efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen bedriva fondverksamhet här i landet om verksamheten väsentligen uppfyller de krav som uppställs i denna lag.

Sekretess

5 § Enskildas förhållanden till värdepappersfond, fondbolag och förvaringsinstitut får inte obehörigen röjas.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Fondbolag

6 § För fondbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av denna lag.

Ett fondbolag skall ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens omfattning är tillräckligt stort. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om aktiekapitalets storlek.

7 § Den som har insyn i ett fondbolags dagliga handel och samtidigt är

1. styrelseledamot eller suppleant,
2. revisor eller revisorssuppleant, eller
3. innehavare av en ledande befattning

får inte för egen räkning förvärva fondpapper eller andra finansiella instrument från en fond eller sälja sådana till fonden eller i övrigt handla med fonden.

Förbudet gäller också för den som i övrigt genom ett förvaltningsuppdrag eller dylikt har insyn i fondbolagets dagliga handel.

Förbudet omfattar inte köp och försäljning av andelar i fonden för egen räkning.

Styrelsen skall skriftligen underrätta den som har en sådan ledande

befattning i fondbolaget som nämns i första stycket 3 eller den som har insyn i fondbolagets dagliga handel enligt andra stycket om förbudet.

Värdepappersfonder

8 § En värdepappersfond kan inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter. Fonden kan inte heller föra talan inför domstol eller någon annan myndighet.

Egendom som ingår i en värdepappersfond får inte utmätas.

Fondandelsägarna svarar inte för förpliktelser som avser fonden.

9 § För varje värdepappersfond skall det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna skall ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, varvid särskilt skall anmärkas om fonden skall inneha sådana fondpapper och andra finansiella instrument som nämns i 20 och 25 §§,
3. om utdelning skall ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
4. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde,
5. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,
6. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar skall ske,
7. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,
8. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,
9. hur pantsättning av fondandelar skall gå till,
10. fondens räkenskapsår,
11. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse skall offentliggöras, och
12. var ändringar av fondbestämmelserna skall tillkännages.

10 § Fondbestämmelserna skall godkännas av bankinspektionen.

Om fondbolaget vill ändra bestämmelserna, skall ändringarna tillställas bankinspektionen för godkännande. Inspektionen skall godkänna ändringarna om de får anses skäligen för fondandelsägarna.

Inspektionen får, om en ändring bedöms vara av väsentlig betydelse för fondandelsägarna, som ett villkor för sitt godkännande av ändringen besluta att andelsägarna skall underrättas om denna. Inspektionen skall därvid ange hur underrättelsen skall ske.

I de fall som avses i tredje stycket får bankinspektionen bestämma att fondbestämmelserna i deras nya lydelse inte får tillämpas förrän efter viss tid – högst tre månader – efter inspektionens beslut om godkännande.

Fondbolagets verksamhet

11 § Fondverksamhet får inte utövas utan tillstånd av bankinspektionen.

Tillstånd får ges om

1. aktiebolaget registrerats,
2. fondbestämmelserna godkänts för den eller de värdepappersfonder som bolaget avser att förvalta, och
3. bolaget inte är olämpligt att utöva verksamheten.

Om förvaringsinstitutet är en utländsk bankfilial får bankinspektionen som ett villkor för tillståndet föreskriva att de tillgångar som ingår i en värdepappersfond skall förvaras här i landet om de inte skall förvaras hos ett utländskt förvaringsinstitut enligt 15 § tredje stycket.

12 § Fondbolaget företräder andelsägarna i alla frågor som rör värdepappersfonden. Fondbolaget handlar vid förvaltningen i eget namn och skall därvid ange fondens beteckning.

13 § Fondbolaget får inte i fondverksamheten

1. ha hand om egendom som ingår i fonden,
2. ta upp eller bevilja lån, eller
3. gå i borgen.

Fondbolaget får trots bestämmelserna i första stycket ta kortfristiga lån till ett belopp motsvarande högst 10 procent av fondens värde.

Förvaringsinstitut

14 § För varje värdepappersfond skall det finnas ett förvaringsinstitut. Förvaringsinstitutet skall vara en bank eller ett annat kreditinstitut.

15 § Förvaringsinstitutet skall verkställa de beslut av fondbolaget som rör värdepappersfonden om de inte strider mot bestämmelserna i denna lag eller fondbestämmelserna.

Förvaringsinstitutet skall vidare

1. ta emot och förvara den egendom som ingår i fonden,
2. se till att försäljning och inlösen av fondandelar sker i enlighet med bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna,
3. se till att fondandelarnas värde beräknas enligt bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna,
4. se till att fondens tillgångar utan dröjsmål kommer institutet till handa,
5. se till att fondens medel används enligt bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna.

Om utländska värdepapper ingår i fonden, får förvaringsinstitutet låta ett lämpligt utländskt förvaringsinstitut förvara dem.

16 § Förvaringsinstitutet får inte såvitt avser värdepappersfonden

1. ta upp eller bevilja lån, eller
2. gå i borgen.

Placeringsbestämmelser

17 § Varje värdepappersfond skall ha en lämplig fördelning av sina placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna.

18 § Medel som ingår i en värdepappersfond får, med de begränsningar som följer av 19–24 §§, placeras i fondpapper och andra finansiella instrument som är eller inom ett år från emissionen avses bli

1. inregistrerade vid en fondbörs, eller
2. föremål för regelbunden handel vid någon annan reglerad marknad som är öppen för allmänheten, under förutsättning att fondbörsen eller marknaden är godkänd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen, eller finns angiven i fondbestämmelserna.

I en värdepappersfond får det ingå andra fondpapper och finansiella instrument än de som anges i första stycket, dock högst till 10 procent av fondens värde.

Om registrering eller regelbunden handel enligt första stycket inte skett inom ett år från emissionen och de förvärvade instrumenten inte ryms inom tioprocentgränsen enligt andra stycket, skall de avyttras så snart det lämpligen kan ske. Skälig hänsyn skall därvid tas till fondandelsägarnas intressen.

En värdepappersfond får ha de likvida medel som behövs för verksamheten.

19 § I en värdepappersfond får, med de begränsningar som följer av 23 §, ingå fondpapper och andra finansiella instrument med samme emitent till högst

1. 5 procent av fondens värde, eller
2. 10 procent av fondens värde, om det sammanlagda innehavet av sådana tillgångar uppgår till högst 40 procent av fondens värde, eller
3. 25 procent av fondens värde, om de består av obligationer eller andra skuldförbindelser utfärdade av ett kreditinstitut, under förutsättning att det sammanlagda värdet av dessa tillgångar uppgår till högst 80 procent av fondens värde, eller
4. 35 procent av fondens värde, om de är utfärdade eller garanterade av en stat, en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet eller av något allmänt internationellt organ som har godkänts av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen.

Om en värdepappersfond efter förvärvet kommer att överskrida någon av gränserna i denna paragraf skall fondpapper och andra finansiella instrument avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn skall tas till andelsägarnas intressen.

20 § Begränsningarna i 19 § gäller inte för värdepappersfonder som har fått särskilt tillstånd att inneha obligationer och andra skuldförbindelser utfärdade eller garanterade av en stat, en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet eller av något allmänt internationellt organ som har godkänts av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen under förutsättning att de härrör från minst sex olika emissioner och att inte något av förvärven överstiger 30 procent av fondens värde.

Särskilt tillstånd enligt första stycket lämnas av bankinspektionen i samband med att inspektionen godkänner fondbestämmelserna.

21 § Bankinspektionen får för en enskild värdepappersfond besluta att avvikelser får ske från de villkor som anges i 19 och 20 §§ under sex månader från det verksamheten påbörjades, under förutsättning att bestämmelserna om lämplig fördelning av placeringarna i 17 § följs.

22 § I en värdepappersfond får upp till 5 procent av fondens värde ingå andelar i andra fonder. Om fonderna har samma förvaltare eller direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som den egna fonden, får förvaltaren inte ta ut någon avgift för förvärv, förvaltning eller inlösen av andelarna.

23 § Tillgångarna enligt 19 § får inte överstiga

1. för aktier, 5 procent av röstvärdet för samtliga av emittenten utfärdade aktier,

2. för obligationer och andra skuldförbindelser, 10 procent av emittentens utestående lån om de inte är utfärdade eller garanterade av en stat, en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet eller av något allmänt internationellt organ som har godkänts av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen.

Om ett fondbolag förvaltar fler värdepappersfonder gäller bestämmelserna i första stycket om röstvärdesbegränsning det sammanlagda aktieinnehavet i fonderna.

24 § Aktier, konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning får förvärvas till en värdepappersfond utan hinder av bestämmelserna i 19 § första stycket, om förvärvet grundas på fondens tidigare innehav. Om sådant förvärv sker, skall bestämmelserna i 19 § andra stycket tillämpas.

25 § Ett fondbolag får för en värdepappersfond handla med optioner och terminskontrakt eller andra likartade finansiella instrument i syfte att effektivisera förvaltningen av fondens tillgångar eller att skydda fondens tillgångar mot valutakursförluster eller andra risker.

Information om värdepappersfonder

26 § För varje värdepappersfond skall finnas en aktuell informationsbroschyr om fonden och dess verksamhet. Broschyren skall innefatta fondbestämmelserna samt de ytterligare uppgifter som behövs för att man skall kunna bedöma fondens verksamhet.

27 § Fondbolaget skall för varje fond som bolaget förvaltar lämna

1. en årsberättelse inom fyra månader från räkenskapsårets utgång,

2. en halvårsredogörelse för räkenskapsårets första sex månader inom två månader från halvårets utgång.

Årsberättelser och halvårsredogörelser skall innehålla den information som behövs för att man skall kunna bedöma varje värdepappersfonds utveckling och ställning. De skall tillställas samtliga andelsägare och finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet.

28 § Informationsbroschyren, den senaste årsberättelsen och i förekommande fall den halvårsredogörelse som publicerats därefter skall, innan försäljning av andelar sker, erbjudas och på begäran lämnas eller skickas till den som avser att köpa andelar i en värdepappersfond.

Om fonden i övrigt genom reklam eller dylikt erbjuder allmänheten att köpa andelar i fonden, skall det av erbjudandet framgå att det finns en informationsbroschyr och var den finns att få tag i.

29 § Informationsbroschyren, årsberättelser och halvårsredogörelser skall ges in till bankinspektionen så snart de färdigställts.

Fondandelar och inlösen av fondandelar

30 § Andelarna i en värdepappersfond skall vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Fondens värde beräknas enligt de grunder som bestämts i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden skall värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget skall fortlöpande och minst en gång i veckan beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

31 § Fondbolaget skall föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. Om registret förs med hjälp av automatisk databehandling gäller bestämmelserna i datalagen (1973:289) för ett sådant register.

– Fondbolaget skall till varje enskild fondandelsägare skriftligen bekräfta att hans fondandelsinnehav registrerats. Av bekräftelsen skall framgå värdepappersfondens beteckning, fondbolaget och förvaringsinstitutet samt var informationsbroschyren, årsberättelser och halvårsredogörelser för fonden finns att få tag i.

32 § En fondandel skall, på begäran av dess ägare, omedelbart inlösas om det finns medel tillgängliga i värdepappersfonden. Om medel för inlösen behöver anskaffas genom försäljning av fondens egendom, skall försäljning ske och inlösen verkställas så snart som möjligt. Skulle en sådan försäljning väsentligt kunna missgynna övriga andelsägares intresse, får bolaget efter anmälan till bankinspektionen avvakta med försäljningen.

Under den tid som ett förvaringsinstitut förvaltar en värdepappersfond enligt 33 § får fondandelar inte säljas eller inlösas.

Upphörande och överlåtelse av fondverksamhet

33 § Förvaltningen av ett fondbolags värdepappersfonder skall omedelbart tas över av respektive fonds förvaringsinstitut om

1. bankinspektionen återkallat fondbolagets tillstånd enligt 43 §,
2. bolaget enligt lag har trätt i likvidation, eller
3. bolaget försatts i konkurs.

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en värdepappers-

fond, skall fondförvaltningen övertas av förvaringsinstitutet vid den tidpunkt då verksamheten upphör.

Efter medgivande av bankinspektionen får ett fondbolag överlåta förvaltningen av en värdepappersfond till ett annat fondbolag.

Ett övertagande enligt andra eller tredje stycket får ske tidigast efter tre månader från det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 35 §, om inte bankinspektionen medger att övertagandet får ske tidigare.

34 § Ett förvaringsinstitut som övertagit fondförvaltningen från ett fondbolag skall snarast överlåta förvaltningen till ett annat fondbolag om bankinspektionen medger det. I annat fall skall värdepappersfonden upplösas genom att fondens tillgångar säljs och nettobehållningen i fonden skiftas ut till fondandelsägarna.

35 § Följande förändringar skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar samt hållas tillgängliga hos fondbolaget och förvaringsinstitutet, nämligen

1. att förvaltningen av en fond skall överlåtas till ett annat fondbolag,
2. att förvaltningen av en fond skall övertas av förvaringsinstitutet,
3. att förvaringsinstitutet har beslutat att överlåta förvaltningen av en fond till ett fondbolag eller att upplösa fonden.

Kungörandet skall i fall som avses i första stycket 1 ske genom det överlåtande fondbolagets försorg och i övriga fall genom förvaringsinstitutets försorg.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, bankinspektionen får medge undantag från kravet på kungörande, om det finns särskilda skäl till det.

36 § Om en fondandelsägare inte inom fem år efter det att medel som utskiftats enligt 34 § har kunnat kvitteras ut har anmält sitt innehav, har han förlorat sin rätt att lyfta medlen. Sådana medel samt andra restbelopp som inte har kunnat skiftas ut på andelsägarna skall tillfalla allmänna arvsfonden.

37 § Om förvaltningen av en värdepappersfond har övertagits av en ny förvaltare, skall denne fullgöra de förpliktelser avseende fonden som tidigare förvaltare ådragit sig i överensstämmelse med denna lag. Beträffande förvaltningen i övrigt träder den nye förvaltaren i den förutvarandes ställe. Motsvarande skall gälla vid överlåtelse av fondverksamhet.

Ett förvaringsinstitut får inte utöva rösträtt för aktier som ingår i en värdepappersfond som institutet förvaltar.

38 § För sin förvaltning i anledning av upphörande eller överlåtelse av fondverksamhet har ett förvaringsinstitut rätt till skälig ersättning ur den värdepappersfond som den förvaltar. Ersättningens storlek skall godkännas av bankinspektionen.

Tillsyn

39 § Fondbolagen och förvaringsinstitutet står under bankinspektionens tillsyn. Dessa skall lämna inspektionen de upplysningar om sin verk-

mhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

Fondbolagen skall med årliga avgifter bekosta inspektionens verksamhet enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

40 § Bankinspektionen skall vid sin tillsyn av fondbolagen och förvaringsinstitutet se till att en sund utveckling av verksamheten främjas.

Bankinspektionens tillsyn utövas med ledning av de handlingar som fondbolaget och förvaringsinstitutet skall ge in till inspektionen samt de upplysningar som inhämtas vid undersökningar eller på något annat sätt.

41 § Bankinspektionen får kalla till sammanträde med ett fondbolags styrelse. Företrädare för inspektionen får närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna.

42 § Bankinspektionen skall för varje fondbolag förordna en revisor att med övriga revisorer delta i revisionen av bolaget. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt att få skäligt arvode för sitt arbete av bolaget. Arvodets storlek bestäms av inspektionen.

43 § Bankinspektionen skall återkalla tillstånd att utöva fondverksamhet om

1. fondbolaget har förlorat en tredjedel av sitt aktiekapital och bristen inte täcks inom tre månader efter det den blev känd, eller

2. fondbolaget genom att överträda denna lag eller på annat sätt visat sig olämpligt att utöva verksamheten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om återkallelse skall gälla omedelbart.

Om det är tillräckligt får inspektionen, i de fall som avses i första stycket 2, i stället för att återkalla tillståndet meddela varning.

44 § Om någon utövar sådan verksamhet som omfattas av denna lag utan att ha tillstånd till det, skall bankinspektionen förelägga honom att upphöra med verksamheten.

Är det osäkert om lagen är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas såväl mot ett utländskt företag som mot den som här i landet är verksam för ett sådant företags räkning.

Vite

45 § Ett föreläggande enligt 44 § får förenas med vite.

Ett beslut om återkallelse enligt 43 § får förenas med förbud vid vite att fortsätta verksamheten.

Överklagande

46 § Bankinspektionens beslut enligt 41 § och 44 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut i särskilda fall som bankinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

Skadestånd

47 § Om en fondandelsägare tillfogats skada genom att fondbolaget överträtt denna lag eller fondbestämmelserna, skall bolaget ersätta skadan. Motsvarande gäller om förvaringsinstitutet har orsakat skadan.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

ERIK ÅSBRINK
(Finansdepartementet)

De fo
(1974:9
vare av
i 33 §
som f
lösen
rten lände
sist mellan
sig andra
F
sats till
ått i
skäper 1174
in det i en
reg. kånissa
1990:1114
1174:10

